

Tradició i procés creatiu

Lluís Soler i Auladell

La tradició sempre et diu com ho han fet els altres, els que ho han fet abans que tu. Directors, actors, «tramoies»...; fins i tot l'espectador, quan es tracta d'espectacles populars, espera i reconeix senyals més enllà de l'actor que fa el personatge. És com si els personatges passessin de mà en mà, com si fossin una mica de tothom... Aquell aquest tros el feia cridant, aquí fes un bot i puja damunt la taula, aquell gest l'has fet com el feia en... Una memòria col·lectiva o, si voleu, una mena d'herència escènica que ve donada pel temps i l'ofici. Per aquí podria anar la meua dèria de recollir tanta informació com pugui del personatge a l'hora de posar-lo en escena; sigui el personatge que sigui —real, fictici, contemporani, clàssic...— procuro saber-ne com més coses millor, i si és un personatge que s'ha representat altres vegades o s'està representant en algun lloc, faig el que calgui per veure com ho han fet o ho estan fent altres actors. Això m'ajuda a descobrir el camí que ha de fer el personatge, a mirar-me'l de lluny, a saber com se'l miren altres ulls, a copiar-ne coses, a entendre les relacions i situacions que viu a l'escenari...

No gaire lluny d'aquesta herència escènica podem trobar el tracte diferent de la paraula, quan el text és escrit en vers o en prosa. La tradició m'ha ensenyat a no dir de la mateixa manera la prosa i el vers; com si les paraules tinguessin valors diferents, ni millors ni pitjors, en un cas i en l'altre. Me n'ha quedat una afinitat pel teatre en vers. Una plaent debilitat pel vers. En el procés creatiu d'un personatge, quan el text és escrit en vers, de seguida sé per on posar-me a treballar. És com si l'autor, a través de la partitura del vers, em digués com s'ha de jugar

amb les paraules; em dóna una quantitat d'informació a partir dels aspectes formals del vers que em facilita molt i molt el camí. Com si l'artifici del vers fes més fàcil l'artifici de l'escenari.

La tradició també m'ha deixat un sentiment d'ofici i de gremi que m'acompanya sempre en la feina d'actor i en tot el procés creatiu. Parlo d'ofici pensant en eines, habilitats i treball; en les ganes i la il·lusió per una feina que un bon dia la tradició et descobreix inesperadament, i que després la professió et regala; en el fet de pensar que hi ha algú que paga per veure la feina... Parlo de gremi pensant en els que tinc a la vora treballant, no només a l'escenari, sinó en tots aquells que fan possible que surtis a escena. Parlo de tracte.

I en aquest moment, no se m'acut res més.